

§ 13–16

Oikeus käyttää suomea, meänkieltä ja saamea tuomioistuimissa

13§ Se joka on osapuoli eli eustaa osapuolta oikeudenkäynnissä eli asiassa hallinto-oikeudessa, käräjissä, maa- ja miljöötuomioistuimessa eli vesioikeus- ja tuomioistuimissa, jonka tuomioalue kokonaisuudessa eli osittain samastuu kunnittain *Jellivaaran, Haaparannan, Kiirunan, Pajalan ja Matarenki-Övertorneån* kans, on oikeus käyttää suomea eli meänkieltä oikeudenkäynnissä eli asian käsittelyssä, jos oikeudenkäynnillä eli asiala on liittymyksiä johonki näihin kunthiin. Sama koskee saamea sellaisessa tuomioistuimessa jonka tuomioalue kokonaisuudessa eli osittain samastuu kunnittain *Arjeplogin, Jellivaaran, Jokkmokin* eli *Kiirunan* kans, jos oikeudenkäynnillä eli asiala on liittymyksiä johonki näihin kunthiin.

Oikeus käyttää suomea, meänkieltä eli saamea sisältää kansnet tuomioistuimet mihinkä valitethaan tuomio eli päätös jossaaki oikeudenkäynnissä, jota meinathaan ensi kappalheessa.

14§ Oikeus käyttää suomea, meänkieltä eli saamea tuomioistuimen oikeudenkäynnissä eli asioissa 13 § mukhaan sisältävät oikeudenkäynnin jättää tokymenttiä ja kirjotettua toistuksia tällä kielellä, oikeus saa net tokymentit jotka kuuluvat oikeudenkäyntiin eli asihaan suulisesti käänetyks tähhään kielheen ja oikeus ette tuomioistuimen suulisessa neuvottelussa käyttää tätä kieltä. Tuomioistuimen pittää kääntää tokymentit ja kirjotetut toistukset ruottiks, jos se ei aivan selvästi ei ole tarpheelista.

Muutenki tuomioistuin pittää pyrkiä ette käyttää vähemistökieltä omissa kontakteissaan osapuolen eli sen eustajan kans.

Kaikissa oikeudenkäynnissä ja asioissa jotka sisältävät oikeudenkäynnin suomea, meänkieltä eli saamea tuomioistuimessa 13 § mukhaan osapuolela eli osapuolen eustajalla, jolta puuttuu jyrriäinen avustaja, on oikeus ette tahtoa ja saa tuomiopäätöksen eli tuomion syyt eli päätökset ja päätöksen perustelun kirjotettuna käännettynä tähhään kielheen.

15§ Se joka haluaa käyttää suomea, meänkieltä eli saamea tuomioistuimen oikeudenkäynnin eli yhen asian käsittelyssä 13 § mukhaan pittää tahtoa sen kun oikeudenkäynti eli asia alotethaan eli ensi kerran kun osapuoli pittää puhua oikeudenkäynnissä eli asiassa.

Anomus saa käännöksen 14 § kolmanen kappalheen mukhaan pittää esittää viikon sisällä siitä kun tuomio eli päätös on ilmoitettu, jos sellainen anomus ei ole esitetty aiemmin oikeudenkäynnin eli asian käsittelyssä.

Jos anomus ette saa käyttää vähemistökieltä eli saa käännöksen esitethään jälkhiin kun mitä mainithaan ensi ja toisessa kappalheissa sillon sen saapi hylätä. Sellaisen anomuksen saapi kans hylätä jos se on aivan selvä ette sillä on perusteeton tavote.

16§ Jos yhelä osapuolela eli sen osapuolen eustajalla on oikeus käyttää suomea, meänkieltä eli saamea oikeudenkäynnissä, sillon pittää tahtoa tulkin määräyksitten 5 kap. 6-8 §§ ja 33 kap. 9 § oikeudenkäynninbalkin ja 50-52 §§ hallintoprosessilain (1971:291) mukhaan.

Länsstyrelsen Stockholm

Box 22067
104 22 STOCKHOLM
Tel: 010-223 10 00

Sametinget

Box 90
981 22 GIRON/KIRUNA
Tel: 0980-780 30

§ 17–18

Suomi, meänkieli ja saame esikoulussa, vississä muussa petakookisessa toiminassa ja vanhuushojjossa

17§ Oikeus yksityisillä vississä taphauksessa saa esikoulun ja vissin muun pedagogisentarjouksen suomen, meänkielen eli saamen toimintaa säännöstelthään 8 kap. 12 a § ja 25 kap. 5 a § koululaissa (2010:800).

18§ Kunta joka kuuluu yhteen hallintoalueeseen pittää tarjota sille jolla sitä tahtoo mahdollisuuen ette saa koko eli huomattavan osan siitä palveluksesta ja huolosta mitä tarjothaan vanhuushojjon raamissa henkilökunnalta joka hallitsee suomea, meänkieltä eli saamea.

18a§ Kunta joka ei kuulu johonki hallintoalueeseen pittää tarjota sille joka tahtoo mahdollisuuen ette saa koko eli huomattavan osan siitä palveluksesta ja huolosta mitä tarjothaan vanhuushojjon raamissa henkilökunnalta joka hallitsee suomea, jiddishtë, meänkieltä, romani chipiä eli saamea, jos kunnala on käytettävänä henkilökuntaa joila on sellainen kielipätevyys. Sama koskee kuntaa joka kuuluu hallintoalueeseen tietyle kielele, mutta mitä koskee muita kieliä.

18b§ Kunta pittää sellaisen hoijon raamissa mitä tarjothaan 18 ja 18 a §§ mukhaan ottaa huomioon vanhiitten tarpheita ette pittää elävänä oma kulttuurinen identtiteetti.

18c§ Kunta pittää ilmoittaa sille joka hakkee avustusta vanhuushojjon raamissa niistä mahdollisuuksista sellaisesta palveluksesta ja huolosta mitä ilmotethaan 18 18a §§:ssa.

§ 19–21 Poikkeus & Seuranta ynnä muuta

19§ Jos on olemassa erikoisia syytä hallitus saapi ilmoittaa määräyksiä ette vissi viranomhainen joka on hallituksen alla saatethaan poistaa 8 § soveluksesta. Vastaava koskee jälkhiin hallituksen oikeuden annosta maakäräjiä ja kuntia asioissa jotka koskevat kunnallisia virastoja.

20§ Hallintoviranomhaisitten tämän lain soveluksesta pittää seurata ylös. Hallitus ilmoittaa määrittelyitä mikä eli mikkä viranomhaiset pittää olla vastuussa seurannasta. Tämä seurantavastuu ei merkitte yhtään rajotusta siitä valvontavastuusta joka on muilla viranomhaisila.

21§ Viranomhaisela jolla on seurantavastuu pittää sen lisäksi neuvonannon, tion välityksellä ja sellaisela toimenpiteillä tueta muita hallintoviranomhaisia lain soveluksessa.

§ 1–5

Ylhiset määräykset

1§ Tämä laki sisältää määräyksiä kansalisista vähemmistöistä, kansalisista vähemmistökielistä, hallintoalueista ja oikeudesta käyttää vähemmistökieliä hallintovirastoissa ja tuomioistuimissa sekä määräyksiä vanhuushojosta. Laki sisältää kansa määräyksiä lain seuranasta ja sen soveluksesta.

2§ Kansalliset vähemmistöt on juutalaiset, romanit, saamelaiset, ruottinsuomalaiset ja tornionlaaksolaiset. Tämä asia liittyy Ruottin Euruupan neuvoston raamikonvensiun ninsitomukseen, joka suojaa

kansallisia vähemmistöjä (SÖ 2000:2) ja euruupalainen maakunta- eli vähemmistökielittien määräykseen (SÖ 2000:3).

Kielilaisissa (2009:600) mainitaan ette kansalliset vähemmistökielet on suomi, jiddish, meänkieli, romani chib ja saame.

3§ Kunnat ja maakäräjät pitävät ilmoittaa kansallisten vähemmistöitten oikeuksista ja julkisten laitoksitten vastuu tämän lain mukhaan ja niitä määräyksiä mihinkä tämä laki viittaa. Sama koskee hallintovirastoja joitten toiminta on merkityksellinen kansalliselle

vähemmistöille ja vähemmistökielille.

4§ Kielilaisissa (2009:600) sanotaan ette julkisilla laitoksilla on erikoinen vastuu suojata ja eistää kansallisia vähemmistöjä.

Julkiset laitokset pitävät kansa muutenki eistää kansallisten vähemmistöitten maholisuuksia säilyttää ja kehittää ommaa kulttuuria Ruottissa. Lasten kehitys kulttuurisesta identiteetistä ja oman vähemmistökielen käyttöä pitää erikoisesti eistää.

5§ Hallintoviranomaiset pitävät antaa kansalliselle vähemmistöille maholisuuden vaikuttaa asioissa, jotka koskevat heitä ja niin kauas kun maholista pitää yhteisneuvontoja vähemmistöitten kans sellaisissa asioissa.

Yhteisneuvonto ensi kappalleen mukhaan pitää toimia sillä tavalla ette hallintoviranomhainen pitää järjennukaisen suunniteltun dialookin kansallisten vähemmistöitten kans missä tavote on ette ottaa huomioon heitten mielipiteitä ja tarpeita viraston päätöksen teossa.

5a§ Hallintoviranomaiset pitävät erityisesti eistää lasten ja nuorten maholisuuksia vaikuttamaan ja yhteisneuvontoon kysymyksissä, jotka koskevat heitä ja soveltaa muoto tähhään heitten eelytyksitten mukhaan.

5b§ Kunnat ja maakäräjät pitävät päättää tavoiteita ja suuntaviivoja heän vähemmistöpuolittisele työlle.

Tietoja päämäärästä ja suuntaviivoista joita on otettu ensi kappalleen mukhaan pitää kun tahohtaan jättää sille viranomhaiselle jolla on seurantavastuu 20 § Lain (2018:1367) mukhaan.

§ 6–7

Hallintoalueet

6§ Suomen kielen hallintoalueella meinataan kunnat *Botkyrka, Eskilstuna, Jellivaara, Hallstahammar, Haninge, Haaparanta, Huddinge, Häbo, Kiiruna, Köping, Pajala, Sigtuna, Solna, Stokholmi, Södertälje, Tierp, Upplands Väsby, Upplands-Bro, Uppsala, Älvkarleby, Österåker, Östhammar* ja *Matarenki-Övertorneå*.

Meänkielen hallintoalueella meinataan kunnat *Jellivaara, Haaparanta, Kiiruna, Pajala* ja *Matarenki-Övertorneå*.

Saamen kielen hallintoalueella meinataan kunnat *Arjeplog, Arvidsjaur, Berg, Jellivaara, Härjedalen, Jokkmokki, Kiiruna, Lycksele, Malå, Sorsele, Storuman, Strömsund, Umeå, Vilhelmina, Åre, Älvdalen* ja *Östersund*.

7§ Muut kunnat, kun nämät mitä mainitaan 6 §, saattavat hakemuksen jälkhiin liittyä suomen, saamen ja meänkielen hallintoalueeseen. Hallitus päättää jos kunta saapi kuulua hallintoalueeseen.

Kunta joka hallituksen päätöksen jälkhiin kuuluu yhteen hallintoalueeseen saattaa anoa hallitukselta ette erota hallintoalueesta. Hallitus saapi päättää eroamisesta vain jos on erikoisia syitä.

Hallitus saapi ilmoittaa määrittelyjä hallintoalueen liittymiseen eli eroamisesta.

§ 8–12

Oikeus käyttää suomea, meänkieltä ja saamea virastoissa

8§ Yksityisillä on oikeus käyttää suomea, meänkieltä eli saamea heän suullisissa ja kirjoitetuissa kontaktissaan viranomhaisen kans, jonka joukraaffinen toiminta-alue kokonhaisuudessa eli osittain on sama kun vähemmistökielen hallintoalue. Tämä koskee asioita missä yksityinen on osapuolena eli eustaa osapuolta, jos asiala on liittymyksiä hallintoalueeseen.

Jos yksityinen käyttää suomea, meänkieltä eli saamea sellaisessa asiassa, silloin viranomhainen on velvolinen anthaan suullisen vastauksen samala kielele. Yksityiselä, jolla ei ole jyrityinen avustaja, on sen lisäksi oikeus anomalla saa kirjoitetun käännöksen suomeks, meänkieleksi eli saameksi asian päätöksestä ja päätöksen perustelusta.

Viranomhainen pitää kansa muutenki pyrkiä kohtelemhaan yksityisiä näillä kielillä.

9§ Hallintoalueen ulkopuolella yksityisillä on oikeus käyttää suomea, meänkieltä eli saamea suullisissa ja kirjoitetuissa kontaktissa viranomhaisitten asioissa missä yksityinen on osapuoli eli eustaa osapuolta, jos on henkilökuntaa joka hallitsee vähemmistökieltä ja saattaa käsitellä asiaa.

10§ Yksityisillä on aina oikeus käyttää suomea, meänkieltä ja saamea heän kirjoitetuissa kontaktissa *Valtionpäivän oikeusasiamiesten ja Syrjintäoikeusasiamiehen* kans. Sama koskee yksityisten kirjoitetujen kontaktit *Jyystiitiekanslerin, Vakuutusassan, Veroviraston* ja *Työvälytystoimiston* kans asioissa missä yksityinen on osapuoli eli eustaa osapuolta.

11§ Hallintoviranomaiset pitävät toimia ette on henkilökuntaa käytettävänä, jotka ossaavat suomea, meänkieltä eli saamea missä sitä tartethaan yksityisitten kontaktissa viranomhaisen kans.

12§ Hallintoviranomaiset saavat päättää erikoisista ajoista ja erikoisista paikoista ette ottaa vasthaan vierailuja yksityisiltä jotka puhuvat suomea, meänkieltä eli saamea, ja ette pitää erikoisia telefooniaikoja.